

Javier Zubizarreta Zubizarreta

*Azkoitia,
Gipuzkoa
(1955)*

Aurkibidea

Biografia

Azkoitiko Bizkargi etxean jaio zen, hiru senidetan erdikoa. Gurasoak ere azkoitiarrak zituen. Azkoitiko hika bultzatzeko proiektuaren barruan egin zitzaion elkarrizketa, besteak beste, emaztearekin hika egiteko ohitura duelako, garai batean hori gaizki ikusita zegoen arren. Azkoitiko alkatea da 2015etik. Aurretik Anaitasuna Kirol Elkateko idazkari, diruzain eta lehendakari ere izan zen eta parrokiako koruko partaidea ere bada.

Zintak

AZK-080

- **Proiektua:** Hike eizan!
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane
- **Data:** 2021-06-18
- **Iraupena:** 27 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Eskolan zigorrak, euskaraz egiteagatik

- **Erref:** AZK-080/002
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:00:43. **Bukatu:** 00:03:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

Bizkargiko etxe zaharretik Miserikordiako mojen eskolara joaten zen umetan. Sei urterekin jaunartzea. Gero, Floreagako mesedeetako fraideen eskolara. Euskaraz eginez gero, zigortu egiten zituzten. Norbaitek gaztelaniaz zerbait oker esandakoan, elkarri barre egiten zioten. Oso zigor gogorrak jartzen zizkieten. Fraideak Zamora ingurukoak izaten ziren asko.

2. Zumarragako institutuko aldaketak: euskara gutxi eta neskekin batera eskolan

- **Erref:** AZK-080/003
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:03:41. **Bukatu:** 00:06:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Tratamenduak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Umetan neskak eta mutilak aparte ibiltzen ziren, bai eskolan eta baita jolasetan ere. Euskaraz egiten zuten beti. Mutilen artean beti hika. Pertsona helduei zuka. Zumarragara institutura joan zenean, han jende gutxi egiten zuen euskaraz eta azkoitiarrei "kaxeros" deitzen zieten. Hantxe ibili zen lehen aldiz neskekin batera eskolan eta arraroa egiten zitzaion hasieran.</p>

3. Neska batzuekin hika eta beste batzuekin zuka

- **Erref:** AZK-080/004
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:06:20. **Bukatu:** 00:07:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Anai-arreben artean hika hitz egiten zuten umetatik. Gurasoekin zuka. Mutilek hika jarduten zuten elkarrekin. Geroago, neskekin harremanetan hasi zirenean, neska batzuekin hika eta beste batzuekin zuka. Ez daki zein den horretarako arrazoia; lehen hitza nola egiten den edo. Eta hizketa-ohitura hori urteetan mantentzen da gero.</p>

Transkripzioa

- Eta, orduan, hika, esan dezu mutillenartian beti, txikittetik...
- Beti, beti.
- Eta etxin? Anai-arreben artian?
- Bueno, anaiekin beti hika, eta arrebakin´e bai, arrebakin´e hika. Bai, guk etxin aittekin ta amakin zuka, baiño, bestela, hirurok hika jarduten gendun.
- Eta gurasuak zueri "hi" eitten zetsuen?
- Hasarautakun, amak diar eitten zunin, hasarautakun, baiño, bestela, zuka, zuka.
- Bai, gurasuak zuka, baiña zuek ya txikittatik "hi" eitten zenduen...
- Bai, bai.
- Ta arrebai´re bai. Orduan ya neskan "hi" hori...
- Bai, arrebakin ordie, arrebakin, gero ezin zin... ez zauen. Gero, egixe da, behin kontakto gehixo daukezunin ba neskakin eta abar eta iguel ekintzen batzuten-eo parte hartu bazu, ez dakit nola gertatzen dan, baiño iguel ekintza hartan konpartiu baldin bazu lau neskakin, birekin hika hasten zea eta segitzen dioxu /segitzexozu/ oiñ´e, eta beste birekin toki berdiñien eon gea, baiño "zu" esan dixou beti. Eta ez dakit zeatik gertatzen dan! Baiño hala gertatzen da, hala gertatzen da /gertatzea/. Eta neure ibilaldixen´e badauket Axkoittiko parrokoiko abesbatzan´e eta ya pertsona helduokin esango deu, baiño neska batzuekin hika eta beste batzuekin zuka, ta ez dakit zeatik. Ez dakit zeatikan, baiño hala gertatzen da.
- Bai, holaxe ohitturie hartu eta... lelengo hitz hori nola eitten dan...
- Bai be. Ta gero segiu...

4. Emaztearekin hika

- **Erref:** AZK-080/006
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:07:43. **Bukatu:** 00:10:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Gaur egun bere emaztea dena ezagutu zuenean, hika hasi ziren elkarri.

Lagun bat eta biak kuadrilla bereko neskekin hasi ziren eta ezkontzera iritsi. Beste bikoteak elkarri zuka egitea erabaki zuen eta ohitu ere bai. Beraiek ere saiatu ziren, baina ezin. Bere andreari zuka eginda, beste pertsona batekin ari dela hizketan iruditzen zaio. Gurasoengana joandakoan sortzen ziren arazoak, bikotearekin hika egitea gaizki ikusita zegoen eta.</p>

5. Zuka edo gaztelaniaz egitea "finagoa" zelakoan

- **Erref:** AZK-080/007
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:10:04. **Bukatu:** 00:12:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hika jardutea baldarkeriarekin lotzen zen garai batean. Bere emaztearen kuadrillakoek hika egiten zuten elkarrekin, baina baserri ingurukoak ziren. Garai hartako heziketak eta euskararen kontrako neurriek eragina izan zutela uste du. Neska askok zuka egiten zuten "finagoa" zelakoan eta beste batzuek gaztelaniarako joera ere hartzen zuten arrazoi beragatik.</p>

6. Kostako herrietakoek zuka

- **Erref:** AZK-080/009
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:12:15. **Bukatu:** 00:13:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hikaren erabilera konplexua dela dio. Kuadrillan bere emazteari hika egiten diotenek beraien emazteei zuka egiten diete, esaterako. Azpeitian ere hika entzun izan du, baina kostako herrietako jendeari ez omen dio hitanorik entzun izan.</p>

7. Hika edo zuka hitz egiteko ohitura aldatzea zaila

- **Erref:** AZK-080/011
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:13:30. **Bukatu:** 00:15:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

<p>Pertsona batekin hikatik zukara aldatzea, edo alderantziz, oso zaila

egingo litzaioke. Hika galtzeak pena emango lioke, aberasgarria dela iruditzen zaio eta. Anaitasuna futbola taldearen bitartez harremana izan du gazteekin eta mutilen artean asko entzuten dela hika dio. Mutil gazteei hika egiten die normalean; neskei, berriz, ez. Hor ere ohitura aldatzea kosta egiten dela dio.</p>
<p>

8. Aititari hika egin ziolako, errieta

- **Erref:** AZK-080/013
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:16:27. **Bukatu:** 00:17:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Semeak batzuetan hika egiten dio. Hori garai batean ez zegoen ondo ikusita. Gogoan du, umea zela, errieta egin ziotela behin aititari hika egin ziolako.</p>

9. Garai batean alkateei eta abadeei berorika, koska bat gorago zeudelakoan

- **Erref:** AZK-080/015
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:17:20. **Bukatu:** 00:20:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Bere ustez jendeak ez du berari hika egiteko ohitura aldatu, herriko alkatea delako. Garai batean alkateari, abadeari edo medikuari berorika egiten zitzairen, koska bat gorago zeudela uste zelako. Zorionez egoera horiek aldatu egin direla dio eta berari herritarrek erraz hurbiltzen zaizkiola iruditzen zaio.</p>
<p>

10. Nokaren egoera Azkoitian

- **Erref:** AZK-080/016
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:20:02. **Bukatu:** 00:21:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Gaur egun nesken artean zuka dela nagusi Azkoitian iruditzen zaio. Berak

zenbait emakumezkorekin hika egin izan du eta beste zenbaitekin zuka. Hala ere, bere garairako jada hikaren beherakada hasia zen emakumezkoen artean.</p>

11. Jendearen harridura emaztearekin hika egiten duelako

- **Erref:** AZK-080/019
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:22:31. **Bukatu:** 00:23:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Emaztearekin hika hitz egiten du. Beste batzuk ezagutu izan dituen arren, garai batean ez ziren asko izango hika egiten zuten bikoteak. Gaur egun oraindik ere jendea harritu egiten da.</p>

12. Bere buruari hika

- **Erref:** AZK-080/021
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:24:04. **Bukatu:** 00:24:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Bere buruari hika egiten dio. Beharrezkoa dela tarteka nork bere buruarekin hitz egitea eta animoak ematea dio.</p>

Transkripzioa

- Zeure buruei nola eitten dioxu...?

- Hike, hike. Tartin norberan burukin´e hitz ein in ber izeten da, ez dakit illunpin, ixiltasunen o ispilluen aurrin, ez dakit, nola ein ber izeten dan eta ez dittut danak momento indartsuk eukitzen. Maille danetan, e? Bizimoduko maille danetan, e? Eta ordun jarri in ber da eta esan: “Benga, hi, animo, e! Hamendik... hau atarako diau ta benga! Hau ez dek ezer´e ta... hainbeste bahaiz” eta... pixket autoestima bat ein ber zako pertsonai. Ta beti hike, nik nere buruei beti hike, beti, beti.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-03-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com